ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 62.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, *10-го Августа* — **1845** — *Wilno.* PIĄTEK, 10-go Sierpnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 5 Августа.

ВЫСОЧАЙШІЙ РЕСКРИПТЪ,

данный на имя Генералъ-Адъютанта Бибикова.

Дмитрій Гавриловичъ! Съ особеннымъ удовольствіемъ убѣдился Я во время путешествія Моего по ввѣренному вамъ краю, въ примѣрно-попечительной и полезной дѣятельности вашей. Всегдашнее усердіе и давно извѣстная Мнѣ ревность ваша на общее благо, пріобрѣли вамъ довѣренность и уваженіе жителей, а съ тѣмъ вмѣстѣ Мое особенное благоволеніе. Виды и желанія Мои были вами вполнѣ постигаемы, а повелѣнія исполнялись въ точности; вы посвятили себя многотруднымъ обязанностямъ по управленію тремя губерніями, и край сей обязанъ вамъ всѣми улучшеніями своими, порядкомъ и устройствомъ. Въ полной увѣренности, что вы постоянно будете продолжать начатое вами съ тою же неутомимою заботливостію и благоразуміемъ, считаю пріятнымъ долгомъ изъявить вамъ Мою особенную признательность и благоволеніе. Пребываю къ вамъ навсегда благосклоннымъ.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

С. Петербургъ,
3-го Іюля 1845 года.

—

Высочайшимъ Приказомъ, 25-го Іюля, Начальникъ Штаба Корпуса Горныхъ Инженеровъ, Генералъ-Лейтенантъ *Чевкинъ*, назначенъ присутствовать въ Правительствующемъ Сенатѣ, съ отчисленіемъ отъ настоящей должности, съ оставленіемъ Членомъ Совѣта означеннаго Корпуса и съ состояніемъ по Арміи.

—

Въ исполненіе Высочайшаго Указа, въ 22-й день Іюня сего 1845 года Правительствующему Сенату даннаго, о прекращеніи вовсе чекана платиновой монеты и производствѣ обмѣна оной во всѣхъ Казначействахъ въ теченіе шести мѣсяцовъ, со дня полученія о томъ указовъ, Министерство Финансовъ считаетъ нужнымъ объявить для свѣдѣнія публики, что обмѣнъ платиновой монеты на золотую и серебряную, или на билеты кредитные открытъ съ 13 сего Іюля здѣсь въ С. Петербургѣ изъ Главнаго и Уѣзднаго Казначействъ и будетъ продолжаться ежедневно, въ обыкновенное присутственное время, кромѣ воскрес-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 5-go Sierpnia.

NAJWYŻSZY RESKRYPT,

do Jenerał-Adjutanta Bibikowa.

Dymitrze Gabryelowiczu! Ze szczególném ukontentowaniem przekonałem się w czasie podróży MOJEJ po powierzonym wam kraju, o wzorowo-pieczołowitéj i pożytecznéj działalności waszéj. Stała gorliwość i oddawna MI znana troskliwość wasza o dobro ogólne, zjednały wam zaufanie i szacunek mieszkańców, a z tém wespół i szczególne MOJE zadowolenie. Widoki i chęci MOJE były przez was w zupełności zrozumiane, a rozkazy dokładnie wykonywane; poświęciliście się trudnym obowiązkom zarządu trzema gubernijami i kraj ten winien wam wszystkie ulepszenia swoje, porządek i urządzenie. W zupełnéj ufności, iż nieprzestaniecie daléj postępować w tém coście zaczęli z równie niezmordowaną troskliwością i przezornością, za przyjemny poczytuję obowiązek wynurzyć wam MOJĘ szczególną wdzięczność i zadowolenie. Pozostaję ku wam nazawsze przychylnym.

Na oryginale własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką podpisano:

NIKOŁAJ.

St. Petersburg,
3-go Lipca 1845 roku.

—

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 25 go Lipca, Naczelnik Sztabu Korpusu Inżynierów Górnictwa, Jenerał-Porucznik *Czewkin*, mianowany Członkiem Rządzącego Senatu, z uwolnieniem od teraźniejszego obowiązku, z pozostaniem Członkiem Rady rzeczonego Korpusu i z liczeniem się w Armii.

—

W wykonaniu Najwyższego Ukazu, w dniu 22-m Czerwca r. b. do Rządzącego Senatu wydanego, względem zaprzestania całkiem bicia monety platynowéj i uskutecznienia wymiany jéj we wszystkich Kassach w ciągu sześciu miesięcy od dnia otrzymania o tém ukazów, Ministerstwo Skarbu uważa za potrzebę podać do wiadomości powszechnéj, że wymiana monety platynowéj na złotą i srébrną, lub na bilety kredytowe, otwiera się tu w Petersburgu z dniem 13 m b. m., w Kassach: głównéj i powiatowéj, i będzie miała miejsce codzień, w zwykłym czasie biurowym, wyjąwszy Niedziele i dni świąteczne, aż do 13-go Stycznia 1846 roku. Wymiana monety platynowéj odbywać się bę-

ныхъ и праздничныхъ дней, по 13 Января 1846 года. Обмѣнъ платиновой монеты производиться будетъ въ Московскомъ и во всѣхъ прочихъ Казначействахъ губернскихъ и уѣздныхъ городовъ, также въ течѣніе шести мѣсяцовъ, со дня полученія о томъ въ каждомъ Казначействѣ указа.

Извѣстія съ Кавказа.

Послѣ движенія 20-го Іюня къ границамъ Техвуцала противу скопищъ *Шамиля*, главный отрядъ возвратился въ Андію. Въ теченіе нѣсколькихъ дней ничего особеннаго не случилось; главныя занятія отряда заключались въ обезпеченіи продовольственныхъ транспортовъ, слѣдовавшихъ изъ Евгеніевскаго Укрѣпленія, чрезъ Кирки и Мичикалъ, и въ устройствѣ редута между деревнею Анди и Гогатлемъ.

Въ послѣднемъ донесеніи Главнокомандующаго Отдѣльнымъ Кавказскимъ Корпусомъ упоминалось о нападеніи горцевъ, 21-го Іюня, на транспортъ, слѣдовавшій подъ начальствомъ Генералъ-Лейтенанта Князя *Бебутова*. Нынѣ Генералъ-Адъютантъ Графъ *Воронцовъ* сообщаетъ слѣдующія подробности объ этомъ дѣлѣ:

Бывшій Наибъ Аварскій, *Гаджи-Муратъ*, находившійся съ партіею Южныхъ Дагестанцевъ при *Шамилѣ*, въ дѣлѣ 14-го Іюня, отправился, еще 19-го числа, въ деревню Мехельта, дабы дѣйствовать на наши сообщенія. 21-го Іюня, онъ напалъ на колонну, подъ начальствомъ Генералъ-Лейтенанта Князя *Бебутова*, которая состояла изъ 1,500 вьюковъ съ сухарями, нѣкотораго числа больныхъ, отправленныхъ въ Кирценскій госпиталь, и части Кабардинской и Дигорской милиціи. Прикрытіе составляли: 3-й Баталіонъ Егерскаго Князя Чернышева Полка, сотня Дагестанскихъ всадниковъ и нѣсколько Линѣйныхъ Казаковъ, при двухъ горныхъ орудіяхъ. Кабардинцы и Дигорцы были первые аттакованы, и потеряли пять человѣкъ убитыми, но подоспѣвшіе Дагестанскіе всадники и 9-я Егерская Рота Полка Князя Чернышева немедленно прогнали непріятеля. Вскорѣ Лезгины, усилившись до 1,000 человѣкъ партіею изъ деревни Мехельты, стремительно аттаковали арріергардъ колонны. Здѣсь были тѣ же самыя 3-я Карабинерная и 7-я Егерская Роты, которыя такъ блистательно отличились 14-го числа, и одно горное орудіе. Храбрые егери, два или три раза, то огнемъ, то штыками отражали аттаки, и вся колонна продолжала слѣдовать тихо и въ совершенномъ порядкѣ. Горцы рѣшились воспользоваться наступившимъ въ ночи густымъ туманомъ, чтобы сдѣлать послѣднюю сильную аттаку, и партія отчаянныхъ Мюридовъ, обскакавъ хребетъ, съ ожесточеніемъ врѣзалась въ заднія вьюки. Одинъ Мюридъ бросился, съ кинжаломъ, прямо на Князя *Бебутова*, но тутъ же былъ заколотъ казакомъ изъ конвоя. По одному слову Князя *Бебутова* — ура! храбрые стрѣлки 8-й Егерской Роты, находившіеся на самомъ хребтѣ высотъ, не сбѣжали, а скатились съ горы, и вмѣстѣ съ конвойными казаками ударили на непріятеля; въ то же время Подполковникъ *Кангеръ*, слѣдовавшій въ авангардъ съ 7-ю Егерскою Ротою, немедленно повернулъ назадъ, и бросился въ штыки. Аттакованные съ двухъ сторонъ Мюриды обратились въ бѣгство, оста вивъ на мѣстѣ 10 тѣлъ. Капитанъ *Англинцовъ* съ Дагестанскими всадниками преслѣдовалъ бѣгущихъ. Съ нашей стороны убито 10 и ранено 30 человѣкъ нижнихъ чиновъ; непріятель же, кромѣ 10-ти тѣлъ, оставленныхъ на мѣстѣ, понесъ, по словамъ лазутчиковъ, большую потерю, и между прочими убитъ извѣстный по храбрости, приближенный *Шамиля*, Аргуанскій житель *Юсъ-Башъ-Бекъ Муртузали*. Безпрепятственное, послѣ того, прибытіе, 26 го и 30 Іюня, двухъ транспортовъ, которые не имѣли на дорогѣ ни малѣйшей перестрѣлки, и даже не видѣли непріятеля, служитъ лучшимъ доказательствомъ значительной потери, понесенной горцами. Въ семъ дѣлѣ въ особенности отличились: Генеральнаго Штаба Полковникъ *Кангеръ*, Полевой Инженеръ-Капитанъ *Эггеръ*, Лейбъ-Гвардіи Литовскаго Полка Поручикъ *Лаппа*, Егерскаго Князя Чернышева Полка Подпоручикъ *Алалаевъ* и Прапорщикъ *Потоловъ* и Апшеронскаго Полка Прапорщикъ *Немира*.

30 го числа сдѣлана была рекогносцировка по дорогѣ, ведущей въ Дарго, куда предполагается движеніе, коль скоро прибудутъ транспорты изъ Чиркея, ожидаемые 2-го и 3-го Іюля.

dzie w Kassie Moskiewskiéj, tudzież we wszystkich innych Kassach miast gubernialnych i powiatowych, także w ciągu sześciu miesięcy, od dnia otrzymania o tém w każdéj Kassie ukazu.

Wiadomości z Kaukazu.

Po poruszeniu 20 Czerwca ku granicom Technucała, naprzeciw bandom *Szamila*, główny oddział wrócił do Andyi. Przez ciąg dni kilku nic szczególnego nie zaszło; główne czynności oddziału ograniczały się do zabezpieczenia transportów żywności, dążących od warowni Eugenjewskiéj, przez Kyrki i Miczikał, i do urządzenia reduty między wsiami Andi i Gogatl.

W ostatniém doniesieniu Głównodowodzącego Oddzielnym Kaukazkim Korpusem wspomniano o napadzie Góralów, 21 Czerwca, na transport, idący pod wodzą Jenerał-Porucznika Xięcia *Bebutowa*. Teraz, Jenerał-Adjutant Hrabia *Woroncow* udziela następne szczegóły o téj utarczce.

Dawny Naib Awarski, *Hadži Murat*, znajdujący się z oddziałem południowych Dagestańców przy *Szamilu* w rozprawie 14 Czerwca, pociągnął 19 Czerwca ku wsi Mechelta, w celu utrudniania naszych kommunikacyj. Dnia 21 Czerwca, napadł na kolumnę pod wodzą Jenerał-Porucznika Xięcia *Bebutow*, która składała się z 1,500 juków z sucharami, pewnéj liczby chorych, odesłanych do Kirkieńskiego łazaretu, i części Kabardyńskiéj i Digorskiéj milicyi. Eskortę stanowiły: 3 batalion półku Strzelców Xięcia Czernyszewa, secina Dagestańskich jezdzców, i nieco linijowych Kozaków, z dwóma górnemi działami. Kabardyńcy i Digorcy byli najpierwéj attakowani, i stracili pięciu zabitych, lecz Dagestańscy jeżdzcy i 9 kompanija strzelecka półku Xięcia Czernyszewa śpiesznie nadciągnąwszy, niezwłócznie odparły nieprzyjaciela. Wkrótce Lezgińcy, wzmogłszy się oddziałem ze wsi Mechelty do liczby 1,000 ludzi, silnie natarli na tylną straż kolumny, gdzie były te same kompanije: 3-cia karabinierskie i 7-ma strzelecka, które się tak świetnie odznaczyły 14 Czerwca, i jedno górne działo. Mężni strzelcy, po dwa i trzy razy, już strzałami, już bagnetami odpierali attaki i cała kolumna nie przestawała postępować zwolna i w doskonałym porządku. Górale umyślili korzystać z gęstéj mgły, która nadeszła wraz z nocą, ażeby wykonać ostatni, natarczywy attak, i oddział nieustraszonych Miuridów, objechawszy co tchu górę, napadł gwałtownie na tylne juki. Jeden Miurid rzucił się wprost ze sztyletem na Xięcia *Bebutow*, lecz w tejże chwili został zakłóty przez jednego z konwojujących kozaków. Na okrzyk Xięcia *Bebutow* — hura! waleczni strzelcy 8 strzeleckiéj kompanii, znajdujący się na samym grzbiecie góry, nie zbiegli, lecz stoczyli się na dół, i wespół z konwojowemi kozakami uderzyli na nieprzyjaciela; w tejże chwili Podpółkownik *Kapher*, idący w przedniéj straży z 7 strzelecką kompaniją, odwrócił się i uderzył na bagnety. Zaattakowani z dwóch stron Miuridowie rzucili się do ucieczki, zostawując 10 zabitych. Kapitan *Anglincow*, z Dagestańskiemi jeżdzcami, gnał uciekających. Nam zabito 10 i raniono 30 żołnierzy; nieprzyjaciel zaś, prócz 10 trupa, zostawionego na miejscu, poniósł, jak twierdzą szpiegi, znaczną stratę; w liczbie innych zabity został, znany z waleczności, pokrewny *Szamilowi*, Arguański mieszkaniec *Jus Basz-Bek-Murtuz li*. Nieutrudnione już potém przybycie 26 i 30 Czerwca dwóch transportów, które nie miały w drodze najmniejszéj utarczki, i nawet nie widziały nieprzyjaciela, jest najlepszym dowodem znacznéj straty, przez górali poniesionéj. W téj potrzebie szczególniéj się odznaczyli: Podpółkownik Jeneralnego Sztabu *Kapher*, Kapitan Inżynierów polowych *Egger*, Porucznik Litewskiego półku gwardyi *Łappa*, Podporucznik półku strzelców Xięcia Czernyszewa *Alalajew*, i chorąży *Potołow*, tudzież Apszerońskiego półku chorąży *Niemira*.

30 Czerwca uczyniony był rekonesans po drodze prowadzącéj do Dargo, dokąd zamierzane było poruszenie za przybyciem transportów z Czerkieja, oczekiwanych 2 i 3 Lipca.

Погода начала поправляться, но до сего времени шли непрестанно холодные дожди и даже снѣгъ, отчего весьма повредились дороги и затруднились, какъ сообщенія по нашей коммуникаціонной линіи, такъ и доставленіе для войскъ продовольственныхъ запасовъ.

1-го Іюля, въ Высокоторжественный день рожденія Ея Императорскаго Величества Государыни Императрицы, въ лагерѣ отслужено молебствіе, послѣ котораго Главнокомандующій роздалъ знаки отличія военнаго ордена нижнимъ чинамъ Егерскаго имени своего Полка, отличившимся въ дѣлѣ 5-го Іюня.

—

Генералъ-Лейтенантъ *Шварцъ* доноситъ, что 31-го Мая, на разсвѣтѣ, непріятельскія скопища, простиравшіяся, по словамъ лазутчиковъ, до 5,000 человѣкъ, сильно аттаковали его позицію, близъ горы Кокъ, подъ начальствомъ *Даніель-Бека* и Муллы *Шабана*, хотя самъ *Даніель Бекъ*, съ конницею изъ Карахцевъ, не принималъ участія въ дѣлѣ. Непріятель, не смотря на свою многочисленность, былъ отраженъ на всѣхъ пунктахъ, потерявъ убитыми до 150-ти человѣкъ. Съ нашей стороны, судя по важности сего дѣла, потеря весьма незначительна, благодаря строгому порядку и распорядительности начальствующихъ частями. Изъ фронта убыло всего до 29-ти человѣкъ, вообще убитыми и ранеными кинжалами и шашками,

---

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Пруссія.

Берлинъ, 5 *Августа*.

1-го числа Король дѣлалъ смотръ расположеннымъ въ Кобленцѣ войскамъ. Въ тотъ же день герцогиня Кембриджская прибыла изъ Лондона въ Ахенъ.

Потсдамъ, 4 *Августа*.

3-й день Августа, столь памятный въ Пруссіи, содѣлался вчера еще для насъ драгоцѣннѣе, по случаю открытія памятника покойнаго Короля, въ присутствіи безчисленнаго множества народа. Памятникъ сей состоитъ изъ бронзовой статуи, изображающей Короля въ генеральскомъ мундирѣ и въ военномъ плащѣ, съ открытою головою. На гранитномъ полированномъ пьедесталѣ помѣщена слѣдующая надпись: „Отцу отечества, Фридерику Вильгельму III, признательный городъ, въ которомъ онъ родился.“

Франція

Парижъ, 31 *Іюля*

Поступокъ полковника Пелиссье въ Дагарѣ не перестаетъ быть предметомъ журнальной полемики. Преимущественно оппозиціонные журналы, съ тѣхъ поръ, когда маршалъ Сультъ въ палатѣ перовъ старался оправдать оный военною необходимостію, стали съ величайшимъ жаромъ нападать на министерство и взводить на него горькіе упреки. Французскій курьеръ называетъ оное „Министерствомъ поджигателей“ и говоритъ между прочимъ: Кто жизнь свою подвергаетъ опасности въ борьбѣ съ непріятелемъ, тотъ показываетъ мужество, и дѣлаетъ то, чего требуютъ отъ него честь и долгъ. Но загнать непріятеля въ яму и душить его въ ней дымомъ, какъ звѣря, это есть дикое, постыдное умерщвленіе. Въ этой борьбѣ, геройство было на сторонѣ Арабовъ; они были мучениками, а мы палачами. Но что за дѣло министерству хотябы даже и до отвратительнѣйшаго поступка, коль скоро онъ не имѣетъ вліянія на биржу? Сожжено 800 чел. Арабовъ; но это событіе военное, которое, какъ министерство объявляетъ, было неизбѣжно. Если бы кабинетъ 29-го Октября имѣлъ въ виду честь Французскаго имени, то не въ такихъ словахъ передавалъ бы извѣстіе о происшествіи, которое оскверняетъ и унижаетъ народность нашу передъ Европою, а въ Африкѣ предаетъ ненависти. Но Арабы покоряются! — говорятъ намъ. — Да! но съ какимъ чувствомъ? Покоряются, но питаютъ непреодолимую къ намъ ненависть въ душѣ, и ожидаютъ только благопріятнаго случая, чтобы расплатиться съ нами. Въ продолженіи 15-ти лѣтъ напрасно старались вы покорить ихъ оружіемъ, теперь принимаетесь за огонь; однако вы должны убѣдиться

Stan powietrza zaczął się polepszać, lecz dotąd padały bez przerwy chłodne deszcze i nawet śniegi, od których nadzwyczajnie popsuły się drogi i utrudnione zostały, jak związki na naszéj komunikacyjnéj linii, tak i dostarczenie dla wojsk zapasów żywności.

1 Lipca, w radośną rocznicę imienin N. Cesarzowéj Jéj Mości, w obozie odprawiono nabożeństwo, po którém Głównodowodzący rozdał znaki honorowe Wojennego Orderu podoficerom i żołnierzom półku strzelców swego imienia, którzy odznaczyli się w rozprawie 5 Czerwca.

—

Jenerał-Porucznik *Szvarc* donosi, że 31 Maja o świcie, nieprzyjacielskie zgraje, wynoszące, według doniesień szpiegów, do 5 000 ludzi, silnie attakowały jego pozycyą pod górą Kok, pod wodzą *Daniel-Beka* i Mułły *Szabana*, lubo sam *Daniel-Bek*, z konnicą złożoną z Karachców, nie brał w bitwie udziału. Nieprzyjaciel, pomimo wielką swą liczbę, był odparty na wszystkich punktach, straciwszy w zabitych do 150 ludzi. Z naszéj strony, w stosunku do ważności téj rozprawy, strata wcale nieznaczna, dzięki ścisłemu porządkowi i przezorności dowódzców częściowych. Ubyło z szeregów w ogóle do 29 ludzi w zabitych i ranionych szablami i kindżałami.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Prussy.

Berlin, 5 *sierpnia*.

Dnia 1 b. m. odbywał Król wielki przegląd wojsk, stojących w Koblenc. Tegoż samego dnia, Xiężna Cambridge zjechała z Londynu do Akwisgranu.

Potsdam, 4 *sierpnia*.

Dzień 3-go sierpnia, tak znakomicie pamiętny w Prussach, stał się nam wczoraj jeszcze droższym; wczoraj bowiem, w obec nieprzeliczonego tłumu, odkryto pomnik zmarłego Monarchy. Posąg ten, odlany ze spiżu, przedstawia Monarchę w mundurze jeneralskim, w płaszczu wojskowym i z odkrytą głową. Na podstawie z granitu polerowanego umieszczono napis: „Ojcu ojczyzny, Fryderykowi Wilhelmowi III, wdzięczny gród rodzinny.“

Francya.

Paryż, 31 *lipca*.

Postępek Półkownika Pelissier w Daharze, nie przestaje bydź przedmiotem polemiki dzienników. Oppozycyjne, zwłaszcza od czasu, kiedy Marszałek Soult w Izbie Parów starał się go usprawiedliwić koniecznością wojenną, biorą zeń pochop do najzawziętszych przeciwko ministerstwu wybuchów. *Kuryer Francuzki* zowie je „Ministerstwem podpalaczy“ i mówi między innemi: „Kto stawi życie swoje przeciw życiu nieprzyjaciela, ten jest mężnym i czyni co mu honor i powinność wskazują. Ale zagnać nieprzyjaciela do jamy, i dusić go w niéj dymem, jak zwierzę, jest to dzikie bezecne morderstwo! W walce téj bez imienia, heroizm był na stronie Arabów; oni byli męczennikami, a my — katami. Ale co ma obchodzić Ministrów czyn choćby najohydniejszy, skoro niema wpływu na giełdę? Spalono 800 Arabów; ale jest to wypadek wojenny, którego, jak Minister wojny oświadcza, nie podobna było uniknąć. Gdyby gabinetowi z d. 29 października, szło właściwie o utrzymanie czci francuzkiego imienia, nie w takichby wyrazach, mówił o wypadku, który nasz narodowy charakter w oczach Europy kala i poniża, a w Afryce nienawistnym czyni. Ale się Arabowie poddają, mówicie. Tak! ale z jakiém uczuciem? Poddają się, ale nienawidzą was w duszy, i czekają tylko na porę, aby wam wet za wet odpłacić. Przez lat 15 naprożno chcieliście ich podbić żelazem, teraz się bierzecie do ognia; ale musicie przekonać się nakoniec, że tylko dzieła miłości i pokoju zdolne są zjednać i uspokoić narody. Pokoj wprawdzie jest w ustach waszych, ale z czynów znać nieodrodnych potomków owych morderców Nocy św. Bartłomieja, owych krwiożerczych potworów z roku 1793. To byli ojcowie wasi! Usprawiedliwiacie u siebie, co tak radzi potępiacie u drugich; w Europie łagodne baranki, w Afryce tygrysami jesteście!

наконецъ, что только дѣянія любви и мира могутъ располагать и усмирять народы. У васъ, правда, миръ на словахъ; но дѣла ваши показываютъ, что вы прямые потомки убійцъ Варѳоломеевской ночи, и кровожадныхъ извергов 1793 гота. Это были отцы ваши! Вы оправдываете у себя то, что въ другихъ осуждаете; въ Европѣ вы кроткіе агнцы, а въ Африкѣ — тигры. Но, браго дари органамъ независимыхъ мнѣній въ Парижѣ, Франція по крайней мѣрѣ передъ глазами свѣта не будетъ считаться соучастницею столь отвратительныхъ, столь низкихъ жестокостей." — Другой журналъ, говоря по сему предмету, приводитъ слѣдующее событіе, случившееся нѣкогда во время войны въ Италіи. Въ 1510 году, когда Венеція вела войну съ Камбрейскою Лигою, 6,000 жителей города Виченцы бѣжали въ пещеру *Masano*; въ числѣ ихъ, какъ и въ Дагарской пещерѣ, находились женщины и дѣти. Начальникъ отряда французскихъ *Кордотьеровъ*, по имени Эриссонъ, не видя возможности ни проникнуть въ пещеру, ни выманить ихъ оттуда, рѣшился удушить ихъ дымомъ. Пещера *Masano*, какъ нынѣ Дагарская, была зрѣлищемъ ужаснѣйшихъ мученій. Въ пещерѣ, находилось много богатыхъ дворянъ, кои хотѣли съ Французами начать переговоры; но мѣщане и поселяне рѣшительно воспротивились сему; по ихъ мнѣнію, или всѣ они должны были спастись или погибнуть. Время прошло въ безуспѣшныхъ переговорахъ; между тѣмъ Французы развели огонь у входа въ пещеру, и всѣ 6,000 чел., сдѣлались жертвою пламени. Баярдъ, „Рыцарь безъ страха и упрека," получивъ о семъ донесеніе, велѣлъ не медленно повѣсить на томъ же мѣстѣ двухъ кондотьеровъ, кои первые развели огонь." За симъ слѣдуетъ сравненіе поступка Баярда съ поступками маршаловъ — Сульта и Бюжо, кои оправдываютъ и защищаютъ дѣло полковника Пелиссье. Не смотря однакоже на это единодушное негодованіе, изъявляемое относительно поступка и личнаго характера сказаннаго полковника, эти же самые оппозиціонные журналы совокупными силами защищаютъ честь и характеръ французскихъ войскъ, противъ язвительныхъ возраженій англійскихъ журналовъ, упрекая съ своей стороны Англію въ ея жестокостяхъ въ Восточной Индіи и въ Сѣверной Америкѣ.

— Въ жур. *Algérien* напечатана слѣдующая характеристика полковника Пелиссье: „Этотъ офицеръ — весьма достойный человѣкъ и храбрый воинъ, въ этомъ никто не сомнѣвается; но при всемъ томъ должно сознаться, что онъ чрезвычайно несчастливъ. Вездѣ, гдѣ только служилъ онъ, ему попадались строптивые подчиненные. Въ Оранѣ, генералъ Ламорисьеръ долженъ былъ уладить споръ, возникшій между Г. Пелиссье и капитаномъ главнаго штаба, и споръ этотъ, безъ сего посредничества, могъ бы повлечь за собою непріятныя послѣдствія. Подчиненный долженъ былъ оставить дивизію. Вскорѣ послѣ сего, по обвиненію сего же Пелиссье, военный судъ приговорилъ къ смертной казни другаго капитана, покусившагося на его жизнь. Капитанъ былъ разстрѣлянъ. Наконецъ, за шесть мѣсяцевъ предъ симъ, переводчикъ Королевскаго правительственнаго защитника въ Алжиріи, вслѣдствіе жалобы Г. Пелиссье, приговоренъ былъ къ трехмѣсячному заключенію за сдѣланное ему оскорбленіе. Положимъ, что полковникъ менѣе виновенъ, чѣмъ несчастливъ, все таки удивительно то, что повсюду встрѣчаются съ нимъ такіе люди, которые будучи его подчиненными, хотятъ оскорблять его, или, что ему попадаются такіе люди, кои, какъ напримѣръ страдальцы Дагарской пещеры, насильно хотятъ быть задушенными, что необходимо надобно допустить, слыша его защитниковъ.

— Іюльскія празднества окончились, безъ всякихъ непріятныхъ происшествій.

— Въ *Courrier de Marseille* сообщаютъ, что торговыя письма изъ Туниса ничего не упоминаютъ на счетъ объявленія войны Триполисскимъ Беемъ, хотя впрочемъ и изъявляютъ опасеніе по этому предмету.

— Греческіе консулы, встрѣтившіе отъ турецкихъ властей отказъ въ признаніи ихъ правъ, получили изъ Аѳинъ предписаніе обратиться къ покровительству французскаго консула въ Янинѣ.

— Для собиранія пожертвованій въ пользу жителей Смирны пострадавшихъ отъ пожара, у Гг. Лафитта, Блуна и Ко., а также у турецкаго генеральнаго консула открыта подписка. Съ этою же цѣлію учрежденъ будетъ въ Парижѣ вспомогательный комитетъ.

Ale dzięki organom niezawisłego zdania w Paryżu, Francya przynajmniéj w oczach świata nie będzie uważana za wspólniczkę tak ohydnych, tak nikczemnych okrucieństw." — Inny dziennik, mówiąc w tymże przedmiocie, przytacza następujący historyczny wypadek z czasów dawniejszych wojen włoskich. „W roku 1510, podczas wojny, którą Wenecya prowadziła z Ligą Kambrezyjską, (Cambrai), 6,000 mieszkańców miasta Vicenzy, schroniło się do groty Masano; pomiędzy nimi, jak w jaskini Dahary, były kobiety i dzieci. Dowódzca oddziału francuzkich *Kondottierów*, imieniem Herisson, nie mogąc ani się wedrzeć do groty, ani ich ztamtąd wywabić, wpadł na podobnyż pomysł uduszenia ich dymem. Grota Masano, jak teraz jaskinia Dahary, stała się teatrem najokropniejszego męczeństwa. Pomiędzy schronionemi, znajdowało się wielu bogatéj szlachty, którzy chcieli z Francuzami traktować, ale mieszczanie i wieśniacy z okolic stanowczo oparli się temu; podług nich, wszyscy razem powinni się byli ocalić lub zginąć. Czas zszedł na bezskutecznych układach; tymczasem Francuzi rozpalili ogień u wejścia groty, i wszystkie te 6,000 schronionych, stały się łupem najokropniejszéj śmierci. Bayard, „Rycerz bez trwogi i skazy", powziąwszy o tém wiadomość, dwóch z pomiędzy Kondottierów, którzy pierwsi rozpalili ogień kazał zaraz w témże miejscu powiesić." — Tu następuje porównanie postępku Bayarda, z postępowaniem Marszałków: Soult i Bugeaud, którzy usiłują usprawiedliwiać i bronić czyn Półkownika Pelissier. — Pomimo atoli tych jednozgodnych oburzeń na postępek i osobisty charakter rzeczonego Półkownika, też same oppozycyjne dzienniki łączą się w obronie honoru i charakteru francuzkiego wojska, przeciw dotkliwym zarzutom dzienników angielskich, wyrzucając nawzajem Anglii jéj okrucieństwa w Indjach Wschodnich i podczas wojny z Ameryką.

— Dziennik *Algérien* zawiera następującą charakterystykę Półkownika Pelissier: „Oficer ten jest bardzo godny człowiek i waleczny żołnierz, o tém bynajmniéj nie powątpiewamy; ale wyznać jednak musimy, że przytém jest dziwnie nieszczęśliwy. Wszędzie gdzie tylko służył, znalazł krnąbrnych dla siebie podwładnych. W Oranie, Jenerał Lamoricière musiał zagodzić spór wynikły pomiędzy panem Pelissier i Kapitanem głównego sztabu, a który bez tego pośrednictwa, mógłby był pociągnąć za sobą nader nieprzyjemne następstwa. Podwładny musiał opuścić dywizyą. Wkrótce potém, na zaskarżenie tegoż P. Pelissier, sąd wojenny skazał na śmierć innego Kapitana, który się porwał na niego. Kapitan został rozstrzelany. Nakoniec przed sześciu miesiącami, tłómacz królewskiego rządowego obrońcy w Algieryi, w skutku nowéj skargi P. Pelissier, skazany został na 3 miesięczny areszt, z powodu wyrządzonéj mu obrazy (*Constitutionel* wymienia policzek). Przypuśćmy, że Półkownik mniéj jest winny niż nieszczęśliwy, zawsze jednak to uderza, że wszędzie znajduje podwładnych, którzy mu chcą uchybiać, albo że trafia na ludzi, którzy, jak np. nieszczęśliwi w pustyni Dahara, gwałtem chcą być żywcem spaleni; co koniecznie trzeba przypuścić, słysząc jego obrońców."

— Uroczystości lipcowe, odbyły się bez żadnego przypadku.

— *Courrier de Marseille* donosi, że listy handlowe z Tunis nic nie wspominają o wydaniu wojny przez Beja Trypolitańskiego, lubo w tym względzie wynurzają obawę.

— Konsulowie greccy, którym władze tureckie odmówiły zatwierdzenia swego, otrzymali z Aten rozkaz, aby się oddali pod opiekę Konsula francuzkiego w Janinie.

— Na zbieranie składek dla pogorzelców w Smyrnie, otworzoną tu została u PP. Lafitte, Blount i komp., oraz u tureckiego Konsula Jeneralnego subskrypcya. W tymże celu ma się utworzyć w Paryżu komitet pomocniczy.

— Во всей Франціи, въ 1844 году, находилось на желѣзныхъ дорогахъ, 3,369 паровыхъ машинъ изъ коихъ 2736 были съ высокимъ давленіемъ. Всѣ онѣ составляли 42,414 лошадиныхъ силъ.

1 Августа.

Утверждаютъ, что Король Нидерландскій приглашенъ во Францію, для свиданія съ королевскою фамиліею.

— Адмиралъ де ла Сюсъ снова назначенъ начальникомъ флота, который имѣетъ стоять въ Трепортѣ, во время пребыванія Королевской фамиліи въ замкѣ Э.

— Герцогъ Монпансьерскій прибылъ 8 Іюля въ Каиръ, гдѣ былъ встрѣченъ Ибрагимомъ-Пашею; 9-го числа отправился въ Суэзъ; потомъ посѣтилъ гору Синай; возвратился въ Каиръ 13 числа, а на другой день отплылъ въ верхній Египетъ.

— Снова говорятъ, что еще въ нынѣшнемъ году отправлена будетъ экспедиція противъ Кабиловъ, и что маршалъ Бюжо, только на этихъ условіяхъ остался генералъ-губернаторомъ въ Альжиріи.

— Изъ Ліона отъ 20-го числа с. м. сообщаютъ: „Вчера, утромъ, выѣхалъ отсюда Донъ Карлосъ съ супругою своею въ сопровожденіи адъютанта маршала Сульта, Г. *Tinant*, чрезъ Авиньонъ, на Грульскія воды, находящіяся въ нижнихъ Альпахъ. Они отправились по рѣкѣ на пароходѣ *Aigle*, украшенномъ испанскимъ и французскимъ флагами. Въ Воскресенье, Донъ Карлосъ встрѣченъ былъ кардиналомъ и всѣмъ капитуломъ, какъ коронованная особа, у входа въ соборную церковь, и по обычному обряду окропленъ былъ святою водою. На другой день посѣтилъ онъ церковь Богоматери въ Бурвьерѣ, послѣ чего осматривалъ достопримѣчательности нашего города.

— Французскій уроженецъ Тьерри, объявившій себя, какъ извѣстно, независимымъ Королемъ Новой Зеландіи, то есть — тамошнихъ дикарей, подвергся жалкой участи. Дикіе его подданные, наскучивъ его правленіемъ, нетолько лишили его престола, но даже умертвили и, изжаривши, съѣли.

— Изъ Нима, отъ 26-го Іюня сообщаютъ: Уже нѣсколько дней какъ мы замѣчаемъ здѣсь странное явленіе: картофель подсыхаетъ въ продолженіи одной ночи; причина этому неизвѣстна. Но если нѣкоторые поля избѣгаютъ эти участи, то всѣ растенія на оныхъ вянутъ и подсыхаютъ, не отрастая снова.

2 Августа.

Изъ Альжира получены письма отъ 25 Іюля, въ коихъ увѣдомляютъ, что маршалъ Бюжо предполагаетъ кончить экспедицію въ двѣ недѣли, и въ продолженіе этого времени прогнать Бенъ-Салема и его неутомимаго сподвижника Бель-Кассима. Отрядъ маршала, состоящій изъ 5,000 чел., раздѣленъ на двѣ колонны, подъ командою генерала Жантиль и полковника Пелиссье. Сей послѣдній отправился 23 числа на пароходѣ въ Делли. Кабилы готовятся къ сопротивленію и простираютъ свою дерзость до того, что оружіе и военные припасы, покупаютъ на французскихъ рынкахъ; нѣсколько человѣкъ уже арестованы.

— Изъ Альжира пишутъ отъ 26 Іюля, что Ага племени Сенджесъ, издавна подвластнаго Французамъ, во время экспедиціи въ Орлеанвильскій округъ, былъ окруженъ непріятелемъ и убитъ вмѣстѣ съ сопровождавшими его. Возстаніе на Востокѣ распространяется, и опасаются, чтобы оно не проникло на Западъ. Изъ Альжира послано въ Делисъ подкрѣпленіе; всѣ Кабилы взялись за оружіе, и экспедиція маршала Бюжо, которая имѣетъ начаться 26 или 27 числа, вѣроятно будетъ весьма опасна.

— Изъ Туниса отъ 17 Іюля пишутъ, что турецкія войска, назначенныя для дѣйствій противъ этой страны, сосредоточены въ Триполи. Такъ какъ въ Тунисѣ опасались, чтобы Турки не овладѣли островомъ Шерби, то отправленъ туда французскій пароходъ „Лавуазье,“ чтобы наблюдать за ихъ движеніями. Линѣйный корабль „Нептунъ“ и нѣсколько другихъ военныхъ судовъ находятся въ Тунисѣ. Слышно, что Тунисскій-Бей намѣренъ съ частію своихъ войскъ выступить къ границамъ.

3 Августа.

1-го числа с. м., въ 5 часовъ вечера, происходилъ въѣздъ герцога и герцогини Немурскихъ въ Периго, при многочисленномъ стеченіи народа, который привѣтствовалъ ихъ радостными восклицаніями. Принца и принцессу Жуэнвильскихъ ожидаютъ въ Парижѣ чрезъ нѣсколько недѣль.

— W całéj Francyi było w roku 1841, stojących i do lokomotyw użytych machin parowych 3,369, między któremi 2,736 wysokiego ciśnienia. Razem wszystkie posiadały siłę 42,414 koni.

Dnia 1 sierpnia.

Król Niderlandzki ma być zaproszony do Francyi, dla odwiedzenia rodziny królewskiéj.

— Admirał de la Susse mianowany znowu został dowódzcą floty, maj céj stać w Treport, podczas pobytu królewskiéj rodziny w zamku Eu.

— Xiąże Montpensier przybył do Kairu, 8 lipca, gdzie był przyjmowany przez Ibrahima-Baszę; 9 wyjechał do Suez, skąd zwiedził górę Sinai; wrócił do Kairu 13, a nazajutrz odpłynął do wyższego Egiptu.

— Znowu mówią, że jeszcze w tym roku wykonana będzie wyprawa przeciw Kabylom, i że tylko pod tym warunkiem Marszałek Bugeaud zatrzymał jeneralne gubernatorstwo Algieryi.

— Z Lyonu piszą pod d 20 b. m: „Wczoraj z rana wyjechał ztąd D Karlos, wraz z małżonką swoją i w towarzystwie P. Tinant, adjutanta Marszałka Soult, przez Avignon do wód Greoulx, w dolnych Alpach Parostatek *Agle*, ozdobiony banderą hiszpańską i francuzką, powiózł ich w dół rzeki. W Niedzielę przyjmowany był D. Karlos przez Kardynała i całą kapitułę, jako ukoronowana głowa, na progach katedry, i według zwyczajnego obrządku przyjął święconą wodę. Nazajutrz odbył pielgrzymkę do kaplicy N. Maryi Panny w Bourvieres, poczém oglądał osobliwości naszego miasta.

— Francuz Thierry, który jak wiadomo, ogłosił się był niepodległym Królem Nowéj-Zelandyi, to jest dzikich jeszcze mieszkańców tamecznych, uległ smutnemu losowi. Dzicy jego poddani, sprzykrzywszy sobie jego rządy, nie tylko strącili go z tronu, ale nawet zamordowali, upiekli, i na uroczystém zgromadzeniu — zjedli.

— Piszą z Nimegue pod d. 26 czerwca: „Od kilku dni spostrzegamy tu szczególniejsze zjawisko: kartofle usychają w przeciągu jednéj nocy; przyczyna tego jest nieodgadniona. Skoro raz jakie pole jest dotknięte tą plagą, wszystkie na niém rośliny więdną i usychają, bez odrastania na nowo.

Dnia 2 sierpnia.

Otrzymaliśmy listy z Algieru, które donoszą pod dniem 25 m z. m., że Marszałek Bugeaud ograniczy swoję wyprawę do dwóch tygodni, i w tym przeciągu czasu spodziewa się wypędzić Ben-Salema i jego niezmordowanego namiestnika, Bel-Kassema. Wojsko Marszałka, wynoszące 5,000 głów, podzielone jest na dwie brygady, zostające pod dowództwem Jenerała Gentil i Półkownika Pelissier. Ten ostatni d. 23 odpłynął na parostatku do Dellys. Kabylowie gotują się do odporu, a nawet zuchwałość do tego posunęli stopnia, że broń i zapasy wojenne kupują na targach francuzkich; kilku z nich już uwięziono.

— Z Algieru pod dniem 26-m lipca donoszą, że Aga pokolenia Sendges, oddawna już Francuzom podległego, podczas wyprawy w okręgu Orleansville, został otoczony przez nieprzyjaciela i zabity wraz z towarzyszami. Obawiano się powstania na Zachodzie, gdyż na Wschodzie rozszerza się coraz bardziéj. Z Algieru wysłano posiłki do Dellys; cała Kabylia jest pod bronią, a wyprawa Marszałka Bugeaud, mająca się zacząć 26-go lub 27-go b. m. rokuje wiele niebezpieczeństw.

— Piszą z Tunetu pod dniem 17-m lipca, że wojska Tureckie, mające wyruszyć przeciw téj rejencyi, już są w Tripolis zebrane. Ponieważ się obawiano w Tunecie, ażeby Turcy nie opanowali wyspy Szerbi, wysłano parostatek francuzki *Lavoisier* dla śledzenia ich poruszeń. Okręt linijowy *Neptune*, z kilku innemi statkami wojennemi, stał w Tunecie. Mówią, że Bej wyruszy z jedną częścią wojsk swoich ku granicom.

Dnia 3 sierpnia.

Xiąże i Xiężna Nemours, odbyli 1-go b. m., o 5 wieczorem, wjazd do Perigueux, pośród mnóstwa ludu, który ich witał radośnemi okrzykami. Xięstwo Joinville oczekiwani są dopiéro za kilka tygodni w Paryżu.

— За два дня предъ своимъ отъѣздомъ, Г. Гизо принималъ испанскаго посланника, который просилъ его отправить во внутреннія провинціи выходцевъ, испанскихъ прогрессистовъ, ибо въ сѣверныхъ провинціяхъ Испаніи опасались возмущенія въ пользу Эспартеро.

— Королевская фамилія намѣревается отправиться въ замокъ Э, гдѣ Король предполагаетъ пробыть слишкомъ мѣсяцъ. Въ этомъ замкѣ, отдѣланномъ на ново и распространенномъ, будутъ въ нынѣшнемъ году необыкновенныя зрѣлища, балы и концерты. Воспитанники консерваторіи уже о томъ предувѣдомлены.

Англія.

Лондонъ, 31 *Іюля.*

Вчера члены парламента разсуждали о желѣзныхъ дорогахъ и пренія по сему предмету были не занимательны.

— Здѣсь вышло изъ печати сравнительное обозрѣніе доходовъ 26 прелатовъ англійской церкви. Обозрѣніе это относится къ 1837 и 1838 годамъ. Изъ него видно, что англійское высшее духовенство получаетъ дохода гораздо болѣе духовенства прочихъ націй; такъ напримѣръ: архіепископъ Кантербурійскій имѣетъ годоваго дохода вообще 27,705 ф. ст.; архіепископъ Іоркскій получаетъ чистаго дохода 19,064 ф. ст. въ годъ; Лондонскій 12,481 ф. ст.; Салисбурійскій 12,142. Свѣдѣнія сіи собраны въ 1843 году.

— Г-нъ Гринъ, извѣстный воздухоплаватель, совершилъ, на сихъ дняхъ, въ сопровожденіи 11 человѣкъ, триста четвертое воздушное путешествіе.

1 Августа.

Огромный пароходъ *Great-Britain* отплылъ изъ Ливерпуля, для совершенія перваго путешествія за Атлантическій Океанъ. Корабль сей, какъ извѣстно, назначенъ для сообщеній съ Соединенными Штатами. Говорятъ, что путешествіе его въ Нью Іоркъ будетъ продолжаться не болѣе двухъ недѣль.

— Нидерландскій Король, который со времени послѣдней войны считается генераломъ въ англійской арміи, пожалованъ Королевою въ Фельдмаршалы.

— Верхняя палата, послѣ жаркихъ преній, утвердила кредитъ во 122,565 фун. стерл., для колоніи въ Новой-Зеландіи.

Бельгія.

Брюссель, 31 *Іюля.*

Кажется, что новый составъ кабинета окончательно уже утвержденъ; ибо извѣстіе это сообщаютъ не только оппозиціонные журналы, но и служащіе органами теперешнему кабинету. Въ *Journal de Bruxelles* объявляютъ слѣдующій составъ кабинета: г-нъ Вандевейеръ, назначенъ министромъ внутреннихъ дѣлъ; г-нъ Дешанъ, иностранныхъ дѣлъ, торговли и ремеслъ; г-нъ Гофшмидтъ, министромъ публичныхъ роботъ, г-нъ Малу, министромъ финансовъ; Гг. Д'Анстанъ и Дюпонъ, входящіе въ составъ нынѣшняго кабинета, останутся при прежнихъ должностяхъ, т. е. министрами: юстиціи и военнымъ.

2 Августа.

Третьяго дня былъ у Короля въ замкѣ Лекенѣ большой обѣдъ, на коемъ находились министры выходящіе изъ кабинета, остающіеся въономъ и вновь назначенные, а равно остающіеся высшіе чиновники и находящіеся здѣсь иностранные посланники.

— Вчера, вновь назначенные министры приносили присягу во дворцѣ; потомъ Король принималъ разныхъ лицъ въ аудіенціи.

Швейцарія.

Люцернъ, 20 *Іюля.*

Въ прошедшую ночь, Г. Лей Дерсоль, членъ большаго совѣта нашего Кантона, усердный консерватистъ, убитъ выстрѣломъ изъ пистолета въ собственномъ своемъ домѣ. Неизвѣстно еще, совершено ли это злодѣяніе кѣмъ либо изъ радикаловъ, или оно есть слѣдствіе заговора, коего несомнѣнныя признаки появляются повсюду. Убійство сіе произвело величайшее впечатлѣніе. Убійца донынѣ не пойманъ. Г. Лей убитъ въ постелѣ, гдѣ лежалъ вмѣстѣ съ же-

— Dwóma dniami przed swym odjazdem do Val Richer, P. Guizot przyjmował u siebie Reprezentanta dworu Madryckiego, który go prosił o wysłanie w głąb kraju wychodzców Hiszpańskich, progressistów, gdyż lękano się poruszenia na korzyść Esparterego w prowincyach północnych Hiszpanii.

— Rodzina Królewska zamierza wyjechać jutro do zamku Eu, gdzie Król ma zabawić przeszło miesiąc. W tym zamku, obecnie odnawianym i powiększanym, mają się tego lata odbywać niezwykłe bale, widowiska i koncerta. Uczniowie konserwatoryum już są o tém zawiadomieni.

Anglia.

Londyn, 31 *lipca.*

Wczorajsze obrady parlamentowe nie wiele zajmowały publiczność, rzecz bowiem toczyła się o drogach żelaznych.

— Wyszedł tu z druku urzędowy porównawczy przegląd dochodów 26 ciu wyższych prałatów kościoła Anglikańskiego. Przegląd ten obejmuje lata od 1837 do 1838. Z niego okazuje się, że dotychczas wyższe duchowieństwo Angliikańskie jest najlepiéj w świecie uposażone; i tak: Arcybiskup Canterbury ma rocznie dochodu brutto 27 705 f. szt., a netto 20,969; Arcybiskup Yorku, netto 19,064; Londyński 12,481; Salisbury 12,142. Daty te są z roku 1843.

— P. Green, znany żeglarz na powietrzny, odbył w tych dniach, w towarzystwie 11 osób, trzechsetną czwartą podróż balonem.

Dnia 1 sierpnia.

Olbrzymi okręt parowy *Great-Britain*, opuścił Liverpool dla odbycia pierwszéj podróży za Ocean Atlantycki. Jak wiadomo, przeznaczony on jest do utrzymywania związku ze Stanami-Zjednoczonemi. Mówią, że podróż jego do Nowego-Yorku, nie będzie trwała dłużéj nad dwa tygodnie.

— Krola hollenderskiego, który od ostatniéj wojny jest Jenerałem wojska angielskiego, mianowała Krolowa Feldmarszałkiem.

— Izba Wyższa, po żywych rozprawach, uchwaliła kredyt 122,565 f. szt. dla osady w Nowéj Zelandyi.

Belgia.

Bruxella, 31 *lipca.*

Zdaje się, że już ostatecznie uorganizowano nowy gabinet; nie tylko bowiem wiadomość tę donoszą dzienniki oppozycyjne, ale i organa dotychczasowego ministerstwa. *Journal de Bruxelles* ogłasza następujący skład gabinetu: P. P. Vandeweyer jest Ministrem spraw wewnętrznych, P. Dechamps spraw zagranicznych, oraz handlu i rzemiosł; P. Hoffschmidt Ministrem robót publicznych; P. Malou skarbu. Panowie: d'Anethan i Dupont, dotychczas Ministrowie sprawiedliwości i wojny, zatrzymają swe wydziały.

Dnia 2 sierpnia.

Zawczoraj był wielki obiad u Króla, w zamku Laeken, na którym znajdowali się Ministrowie: ustępujący, pozostający w służbie i nowo mianowani, tudzież wyżsi urzędnicy i obecni tu Posłowie zagraniczni.

— Wczoraj składali przysięgę w zamku nowo-mianowani Ministrowie; następnie Krol udzielał posłuchanie rozmaitym osobom.

Szwajcarya.

Lucerna, 20 *lipca.*

Przeszłéj nocy P. Leu d'Ebersol, członek Wielkiéj Rady naszego Kantonu, gorliwy konserwator, zabity został z pistoletu we własnym domu. Nie wiadomo jeszcze czy zbrodnia ta ma być przypisana fanatyzmowi pojedyńczego radykalisty, czy też jest wypadkiem spisku, którego objawiają się tu i ówdzie niewątpliwe symptomata. Morderstwo to sprawiło wrażenie nie do opisania. Zabójca dotąd nie jest schwytany. P. Leu zastrzelony został w swém łóżku, gdzie spoczywał obok żony i 5-cio-letniego

ною своею и 5-ти-лѣтнимъ сыномъ. Вокругъ дома открыты слѣды двухъ человѣкъ; подъ домомъ найдены были разныя горючія вещества, подложенныя вѣрно съ намѣреніемъ зажечь оный, въ случаѣ неудачи въ убійствѣ.

Испанія.

Мадритъ, 23 *Іюля*.

Министерскій журналъ *Castellano*, изображая вчера картину настоящаго положенія вещей въ Испаніи, пишетъ между прочимъ ,,Настоящее положеніе испанской націи такъ жалко, что никто не можетъ смотрѣть на него хладнокровно. Революціонная партія, которая теперь сильнѣе, единодушнѣе и дерзновеннѣе чѣмъ когда либо, намѣрена вскорѣ подать знакъ и вступить въ борьбу для начатія революціи, конца которой не льзя предвидѣть, но которая, безъ всякаго сомнѣнія, будетъ пагубна, и, можетъ быть, еще болѣе пагубна для престола, чѣмъ для націи. При такомъ состояніи дѣлъ, могутъ ли быть умы спокойны? Теперь господствуетъ почти общее убѣжденіе, что насъ ожидаютъ ужасныя и неизбѣжныя потрясенія" Далѣе журналъ этотъ утверждаетъ, что путешествіе Королевы въ Басскія провинціи и новая система налоговъ суть двѣ главныя причины общаго негодованія; преимущественно первая, то есть, путешествіе, можетъ послужить лозунгомъ къ новымъ и, быть можетъ, кровопролитнымъ волненіямъ.

— Въ Фигуэрасѣ разсказываютъ, что французское правительство отправило въ Перпиньянъ, по телеграфу, извѣстіе, что генералъ Примъ намѣренъ вмѣстѣ съ извѣстнымъ Аметлеромъ, ворваться въ Каталонію. Слухъ этотъ напоминаетъ молву о бѣгствѣ Кабреры.

— Третьяго дня выступили отсюда въ Куэнсу 3 баталіона пѣхоты, 1 полкъ конницы и 5 орудій для дѣйствія тамъ сообразно съ обстоятельствами.

24 *Іюля*.

Королева Изабелла прибыла вчера въ Сарагоссу. Оставшіеся здѣсь четыре министра выѣхали отсюда въ столицу Аррагоніи, гдѣ вмѣстѣ съ своими товарищами намѣрены еще разъ просить Королеву, чтобы она оставила намѣреніе отправиться въ Басскія провинціи; если они въ этомъ неуспѣютъ, то поѣдутъ обратно въ столицу, и только генералъ Нарваэзъ и Г. Мартинезъ де-ла-Роза будутъ сопровождать дворъ въ предположенной поѣздкѣ.

— Правительство получило донесеніе о возстаніи гарнизона въ Морвіедро, и что опасаются на счетъ спокойствія Валенсіи. Тотчасъ по полученіи сихъ неблагопріятныхъ донесеній, отправлены были по этому же направленію значительныя отряды войскъ, именно, одинъ полкъ св. Фердинанда въ 1,000 челов., 14 орудій горной артиллеріи и нѣсколько эскадроновъ конныхъ егерей.

— Въ здѣшней столицѣ распространяютъ воззваніе извѣстнаго бригадира Аметлера, который, присвоивъ себѣ званіе временнаго генералъ-комендаnта, перешелъ Пиренеи, и съ своимъ отрядомъ намѣренъ расположиться въ окрестностяхъ Сольсоны. Въ воззваніи этомъ обнародовано уложеніе 1837 года и центральная юнта.

— Въ Малагѣ обнаруженъ заговоръ Эспартеристовъ, вслѣдствіе чего арестовано нѣсколько десятковъ лицъ; въ одномъ изъ тамошнихъ домовъ найдены полиціею значительные припасы оружія. Въ числѣ арестованныхъ находятся: комендантъ Донъ Мануэль-де-Тора, нѣсколько офицеровъ, значительное число унтеръ-офицеровъ, купцы, адвокаты и другія лица, извѣстныя по прогрессистскому образу мыслей.

— Въ Ціудадъ Реалѣ открыты карлистскіе происки, равно какъ и въ Кадиксѣ.

— Съ каталонской границы сообщаютъ, что Агуарра и 100 чел. мятежниковъ, кои изъ Иньолaды бѣжали было на нейтральную, какъ имъ казалось, землю малой Андоррской республики, выданы теперь губернатору Сенъ-д'Ургельской крѣпости, и вѣрно будутъ разстрѣляны.

Барселона, 21 *Іюля*.

Сегодня Королева выѣхала отсюда въ Сарагоссу. Вмѣстѣ съ Ея Величествомъ находились ея родительница и сестра Королевы, а генералъ Нарваэзъ ѣхалъ въ другой каретѣ съ своимъ секретаремъ.

dziecka. Dokoła domu odkryto ślady dwóch ludzi; nadto pod domem podłożone były rozmaite materyały palne, zapewne w celu podpalenia, na przypadek, jeżeliby zamach morderczy nie był się udał.

Hiszpania.

Madryt, 23 *lipca*.

Ściśle ministeryalny dziennik *Castellano*, kreśląc wczoraj obraz obecnego położenia rzeczy w Hiszpanii, mówi między innemi: „Obecny stan narodu hiszpańskiego jest tak smutny, że nikt z zimną krwią rozważać go nie może. Stronnictwo rewolucyjne, silniejsze, zgodniejsze i zuchwalsze, niż kiedykolwiek, zamierza wkrótce dać hasło i wystąpić do walki, dla rozpoczęcia rewolucyi, której koniec nie łatwo da się przewidzieć, ale która z pewnością, równie zgubną a może jeszcze zgubniejszą będzie dla tronu, jak dla narodu. Jakże przy takiém położeniu rzeczy, mogą być umysły spokojne? Powszechne prawie panuje przekonanie, że jesteśmy blisey okropnych i nieuchronnych wstrząśnień." Daléj utrzymuje tenże dziennik, że podróż Królowéj do prowincyi Baskijskich, i nowy system podatkowania, są to dwa główne powody powszechnéj niechęci; piérwszy mianowicie, to jest podróż, ma być hasłem do nowych a może okropnych zaburzeń.

— W Figueras głoszono, iż rząd francuzki przesłał telegraficzną wiadomość do Perpignan, że Jenerał Prim zamierza, wraz z słynnym Ametllerem, wkroczyć do Katalonii. Pogłoska ta przypomina wieść o ucieczce Kabrery.

— Onegdaj wyruszyły ztąd do Cuency 3 bataliony piechoty, 1 półk jazdy i 5 dział, dla działania ztamtąd stosownie do okoliczności.

Dnia 24 *lipca*.

Królowa Izabella przybyła wczoraj do Saragossy. Pozostali tu czteréj Ministrowie wyjechali ztąd do stolicy Arragonii, gdzie wespół ze swemi kollegami, mają raz jeszcze upraszać Królowę, aby raczyła zaniechać zamiaru udania się do prowincyi Baskijskich, co gdyby się im nie udało, powrócą do stolicy, i tylko Jenerał Narvaez i P. Martinez de la Rosa towarzyszyć będą dworowi w zamierzonéj podróży.

— Rząd otrzymał wiadomość o powstaniu załogi w Murviedro, i że zachodzi obawa o spokojność w sąsiednéj Walencyi. Zaraz po odebraniu tych złowrogich doniesień, wysłano w tymże kierunku znaczną liczbę wojska, a mianowicie: półk św. Ferdynanda liczący, 1,000 ludzi, 14 dział artylleryi górnéj i kilka szwadronów strzelców konnych.

— W stolicy tutejszéj rozszerzają odezwę znanego Brygadyera Ametllera, który nadając sobie tytuł tymczasowego Jeneralnego Komendanta przeszedł Pireneje i z oddziałem wojska stać ma w okolicy Solsony. W odezwie téj ogłoszona jest konstytucya z roku 1837 i junta centralna.

— W Maladze odkryto spisek Esparterystowski, w skutku czego uwięziono kilkadziesiąt osób; w jednym z domów tamtejszych znalazła policya znaczne zapasy broni. Pomiędzy uwięzionymi znajdują się: Komendant Don Manuel de Lara, kilku oficerów, znaczna liczba sierżantów, kupiec, adwokat, i inne osoby znane z progresistowskiego sposobu myślenia.

— W Ciudad Real odkryto zabiegi karlistowskie; podobnież i w Kadyxie.

— Od granicy Katalońskiéj dowiadujemy się, że Aguirre i 100 powstańców, którzy z Igualady schronili się byli do neutralnego, jak im się zdawało, territorium małéj Rzeczypospolitéj Andorry, wydani teraz zostali Gubernatorowi twierdzy Sen d'Urgel i zapewne rozstrzelani będą.

Barcelona, 21 *lipca*.

Dzisiaj Królowa wyjechała stąd do Saragossy. Razem z Monarchinią jechała jéj matka i siostra; zaś Jenerał Narwaez znajdował się w drugiéj karecie, z swym prywatnym

Г. Мартинесъ де-ла-Роза выѣхалъ за нѣсколько часовъ предъ отъѣздомъ Королевы.

Сарагосса, 23 *Іюля.*

Сегодня прибыла сюда Королева Изабелла, но неизвѣстно долго ли пробудетъ въ Сарагоссѣ. Изъ Пампелуны отправлена депутація въ Тудель, чтобы привѣтствовать Королеву при въѣздѣ Е. В. въ Наварру. Сарагосское аюнтаміенто издало прокламацію, въ которой приглашаетъ жителей къ изъявленію достойнымъ образомъ радости своей, по случаю прибытія Королевы.

Турція.

Константинополь, 16 *Іюля.*

Мятежъ въ Ванѣ все болѣе и болѣе усиливается; 11 баталіоновъ пѣхоты и 2 батареи артиллеріи отправлены туда изъ Эрзерума. Мятежники умертвили одного армянскаго священника и уполномоченнаго Паши. Они, правда,—Мусульмане, но не турецкой секты. Ванскіе жители, принадлежащіе къ турецкой сектѣ, а также христіанскіе раи расположены въ пользу Порты, противъ мятежниковъ.

— Съ купеческимъ судномъ получено здѣсь донесеніе, что и на островѣ Кандіи открылся мятежъ, который произведенъ Мусульманами противъ Паши, коего хотѣли лишить жизни. Извѣстно, что Мустафа-Паша весьма благопріятствуетъ Грекамъ, и это давно уже возбуждало противъ него Турковъ.

— 12-го числа, въ 10-ть часовъ вечера, случилось на Черномъ морѣ, въ 50-ти миляхъ отъ Босфора, большое несчастіе. Два турецкіе парохода, содержавшіе постоянное сообщеніе между столицею и Трапезунтомъ столкнулись такъ сильно, что одинъ изъ нихъ, Медшрай-Тидшаретъ, разбился, и чрезъ 10 минутъ потонулъ съ большею частію экипажа и пассажировъ; 40 чел. только, въ числѣ коихъ и капитанъ, спасены другимъ пароходомъ, который, хотя сильно поврежденъ, однако же довезъ ихъ до Константинополя. При этомъ случаѣ погибли 130 чел.; потеря въ деньгахъ и товарахъ весьма значительна. Правительство, на мѣсто разбитаго и поврежденнаго пароходовъ, отправило изъ арсенала для содержанія сообщенія два другія судна.

— Нѣсколько мѣсяцевъ продолжавшаяся здѣсь засуха причинила отяготительный для всѣхъ классовъ недостатокъ въ водѣ, Большая часть колодезей въ Перѣ, Галатѣ и Константинополѣ высохла совершенно и цѣна воды равняется теперь цѣнѣ вина.

— Въ окрестностяхъ Константинополя появляется саранча.

17 *Іюля.*

Султанъ повелѣлъ, для погорѣвшихъ въ Смирнѣ собирать добровольныя приношенія по всему государству, и самъ открылъ подписку, пожертвовавъ 250,000 піастровъ; мать Султана дала 50,000 піастр., сестры Адія и Адлія по 12,000 піастр., тетка Султана Эсма и зять Фети Паша по 12,000 піастр. а другой зять, у коего сгорѣло товаровъ на 300,000, далъ 20,000 п. Всѣ сановники послѣдовали примѣру своего щедраго Монарха. Кромѣ суммъ, пожертвованныхъ Султанскою фамиліею, собрано еще отъ чиновниковъ въ Константинополѣ 300,000 піастр. Изъ сего слѣдуетъ, что приношеній въ одномъ Константинополѣ собрано около милліона, а притомъ отправлены предписанія ко всѣмъ губернаторомъ, собирать приношенія по своимъ пашалыкамъ. Сія мѣра въ первый разъ принята въ Турціи, и тѣмъ болѣе похвальна, что отъ пожара пострадали болѣе Христіане, нежели Турки. Первая мысль этого распоряженія, равно какъ и многія другія, подана самимъ Султаномъ, и мы съ радостью видимъ, что благотворительность, внушаемая Кораномъ, которую мусульманинъ такъ строго соблюдаетъ относительно исповѣдующихъ исламизмъ, простирается и на иновѣрцевъ.

sekretarzem. P. Martinez de la Rosa wyjechał na kilka godzin przed Królową.

Saragossa, 23 *lipca.*

Dziś przybyła tutaj Królowa Izabella; nie wiadomo jednak dotychczas, jak długo zabawi w Saragossie. Z Pampelony wysłano deputacyą do Tudeli, aby powitać Królową przy wstępie na ziemię Nawarską. Ayuntamiento Saragossy wydało proklamacyą do mieszkańców, wzywając ich, aby godnie okazali radość z przybycia Monarchini.

Turcya.

Konstantynopol, 16 *lipca.*

Powstanie w Wan wzmaga się coraz bardziéj; 11 batalionów piechoty i 2 baterye artylleryi wyruszyły tam z Erzerum. Powstańcy zamordowali jednego xiędza ormiańskiego i pełnomocnika Baszy. Są oni wprawdzie Muzułmanami, ale nie téj sekty co Turcy. Mieszkańcy Wanu, którzy należą do sekty tureckiéj, oraz Rajasowie chrześciańscy, są przeciwko powstańcom, za Portą.

— Okręt kupiecki przywiózł tu wiadomość, że i na wyspie Kandyi wybuchnęło powstanie, i to ze strony Muzułmanów przeciwko Baszy, na którego życie godzili. Wiadomo, że Mustafa-Basza, sprzyja bardzo Grekom, co już oddawna wzbudzało zawiść i niechęć Turków ku niemu.

— Dnia 12-go b. m. wydarzyło się wielkie nieszczęście na morzu Czarném, o 50 mil od Bosforu. Dwa tureckie parostatki, utrzymujące związek między stolicą i Trapezuntem, wieczorem o 10 éj, przez zły obrót, uderzyły się tak silnie, iż jeden z nich, *Medszrai-Tidżaret* został zgruchotany i w dziesięć minut, z większą częścią podróżnych i osady, zatonął. Cztérdzieści osób, a pomiędzy temi kapitan, zostały ocalone przez drugi parostatek, który, chociaż uszkodzony, dowiózł ich do Stambułu. Przy tym straszliwym wypadku miało zginąć 130 *ludzi*, a strata w towarach i pieniądzach jest także znaczna. Rząd, na miejsce parostatków: zatopionego i uszkodzonego, wydał z arsenału dla pełnienia służby dwa inne okręty.

— Panująca tu od kilku miesięcy susza, spowodowała, nadzwyczaj uciążliwy dla klass ubogich niedostatek wody. Większa część studni w Pera, Galata i Stambule powysychała, a cena wody wyrównywa cenie wina.

— W okolicach Stambułu pokazują się wielkie gromady szarańczy.

Dnia 17 *lipca.*

Sułtan rozkazał, aby dla pogorzelców Smirny otworzono składki w całém państwie. Sam otworzył *listę* składkową datkiem 250,000 piastrów; matka Sułtana ofiarowała 50,000 piastrów; siostry Adile i Adlije, każda po 12,500; ciotka Sułtana, Esma, i szwagier Fethi-Basza, po 12,000, a drugi szwagier, Mohammed-Ali-Basza, któremu pożar zniszczył towary, wartujące 300,000 piastrów, dał 20,000. Wszyscy dygnitarze naśladowali *przykład* swego szczodrobliwego władzcy. Oprócz summ, danych przez członków rodziny Sułtańskiéj, zebrano od urzędników w stolicy 300,000 piastrów; zdaje się więc, że składka w samym Stambule wyniesie milion piastrów. Również wysłano rozkaz do Gubernatorów prowincyj, aby zajęli się zbieraniem składek w swych Baszalikach. Podobnego środka chwycono się w Turcyi poraz piérwszy; co jest tém bardziéj godne pochwały, że nie tyle Turcy, ile Chrześcijanie utracili przez pożar. Pomysł ten, równie jak wiele innych, wyszedł bezpośrednio od Sułtana, i widzimy z radością, iż często w Koranie zalecana dobroczynność, którą Muzułmanin tak hojnie zlewa na swych współwyznawców, spłynie także i na różnowierców.

ВИЛЬНА. въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Поч. позвол. 10-го Августа 1845 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. А. Мухинъ.